

Uwolnijmy potęgę polskiego wiatru!

Apel organizacji społecznych, samorządów oraz biznesu o pilne odblokowanie rozwoju energetyki wiatrowej przy poszanowaniu lokalnych społeczności i środowiska naturalnego.

Jako organizacje społeczne, samorzady oraz biznes od lat apelujemy o pilne odblokowanie rozwoju energetyki wiatrowej na lądzie. Energetyka wiatrowa zapewnia tanią i czystą energię, zwiększa nasze bezpieczeństwo energetyczne oraz zapewnia miejsca pracy zarówno przy budowie jak i utrzymaniu instalacji. Rozwój energetyki wiatrowej jest kluczowy dla rozwoju Polski, naszej konkurencyjności oraz zapewnienia bezpiecznego i czystego środowiska naturalnego. Energetyka wiatrowa cieszy się też szerokim poparciem społecznym, a obywatele są świadomi korzyści wynikających z jej rozwoju. Badania More in Common "Polityka klimatyczna z ludzką twarzą" wskazują, że 68% Polek i Polaków uważa, że rozwój OZE zapewni niższe ceny energii, tyle samo Polek i Polaków uważa, że rozwój OZE zwiększy nasze bezpieczeństwo energetyczne.¹ Wszystkie partie obecnej koalicji rządowej w kampanii wyborczej roku 2023 zgodnie deklarowały odblokowanie pełnego potencjału rozwoju energetyki wiatrowej. **Pomimo to, po 7 miesiącach funkcjonowania rządu Koalicji 15 Października nic w tej sprawie się nie zmieniło, wbrew przedwyborczym zapowiedziom.**

Potencjał polskich wiatraków od ośmiu lat jest ograniczony niezwykle rygorystycznymi postanowieniami ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. Takie uregulowania powodują, że jako kraj nie tylko nie korzystamy z najnowszych technologii, ale też mamy coraz droższą energię. Co więcej, nie tylko nie są one oparte na badaniach naukowych, ale są też niezgodne z wolą większości społeczeństwa. Odblokowanie potencjału lądowej energetyki wiatrowej przy poszanowaniu lokalnych społeczności i ochronie środowiska naturalnego przyniesie korzyści dla polskiej gospodarki i społeczeństwa. Szacuje się, że nowe farmy wiatrowe przy najlepszym scenariuszu rozwoju zagwarantują w perspektywie do 2030 roku 70-133 mld zł przyrostu PKB, 490-935 mln zł dodatkowych wpływów do samorządów, ok. 80 mld zł zamówień na produkty i usługi w łańcuchu dostaw oraz 51 do 97 tysięcy nowych miejsc pracy.² Dla porównania, obecnie w górnictwie węgla kamiennego zatrudnionych jest ok. 75 tysięcy osób.³

To właśnie wiatr, ma potencjał zostać kluczowym narzędziem do walki z kryzysem klimatycznym i wysokimi cenami energii elektrycznej w Polsce. Polska ma bowiem bardzo korzystne warunki wietrzne, a budowa farm wiatrowych jest tania i bardzo szybka w porównaniu z alternatywami. Już w perspektywie 2-3 lat od zmiany przepisów, moglibyśmy oczekiwać efektów w postaci dodatkowych mocy w systemie elektroenergetycznym, co przy konieczności wyłączeń przestarzałych elektrowni węglowych i grożącej Polsce luce wytwórczej ma kolosalne znaczenie.

¹ <https://www.moreincommon.pl/co-robimy/polityka-klimatyczna-z-ludzka-twarza/>

²

<http://psew.pl/miliardy-z-wiatru-na-ladzie-dla-polskiej-gospodarki-premiera-raportu-krajowy-lancuch-dostaw-w-lad-owej-energetyce-wiatrowej/>

³ <https://energy.instrat.pl/gornictwo/zatrudnienie-wk/>

Rosnący udział energii z wiatru w miksie istotnie podnosi także bezpieczeństwo energetyczne, które w wyniku napaści Rosji na Ukrainę nabrało nowego znaczenia. System elektroenergetyczny oparty na rozproszonych, bezemisyjnych i niezależnych od zagranicznych paliw kopalnych źródłach jest zdecydowanie bardziej odporny na wiele zagrożeń, zwłaszcza geopolitycznych.

Energetyka wiatrowa na lądzie to także niezwykle nowoczesne, wydajne i długoterminowe koło zamachowe całej gospodarki. Umożliwienie dalszego rozwoju tej gałęzi energetyki przyczyni się do ochrony zarówno konsumentów, jak i polskiego przemysłu przed wzrostem cen energii elektrycznej.

Odpowiedzialny rozwój energetyki wiatrowej z poszanowaniem zasad planowania przestrzennego, interesów mieszkańców i ochroną przyrody jest w naszej opinii kluczową sprawą dla naszego kraju. Rozwój energii z wiatru jest dziś potrzebny Polsce bardziej niż kiedykolwiek.

Dlatego zabieramy głos w kwestii prac nad projektem ustawy odległościowej, który zapowiada obecny rząd. Zwracamy się do Pana Premiera Donalda Tuska, Pani Ministry Pauliny Hennig-Kloski oraz Parlamentarzystów i Parlamentarzystek z trzema głównymi postulatami dotyczącymi pilnych zmian w zakresie regulacji określających lokalizowanie i budowę farm wiatrowych na lądzie w Polsce:

1. Pilne wprowadzenie odległości minimalnej pomiędzy farmą wiatrową a zabudową mieszkalną wynoszącą 500 metrów, co umożliwi wykorzystanie potencjału energetyki wiatrowej z zachowaniem szerokiego konsensusu i dobrych praktyk

Postulujemy powrót do minimalnej odległości 500 m od zabudowy mieszkalnej jako wypracowanego wcześniej kompromisu z szerokim gronem interesariuszy, w tym z władzami samorządowymi, deweloperami lądowych farm wiatrowych oraz organizacjami pozarządowymi. Zgodnie z analizami ustalenie minimalnej odległości na 700 metrów od zabudowy mieszkalnej (po nowelizacji ustawy z 2023 r.) zmniejsza tereny dostępne dla rozwoju energetyki wiatrowej w Polsce o 47% w porównaniu z postulowaną odległością 500 metrów.⁴ 500 metrów jako minimalna odległość od budynków mieszkalnych to bezpieczne rozwiązanie zarówno dla ludzi oraz ich dobrostanu jak i ochrony klimatu oraz globalnej różnorodności biologicznej. Taka odległość jest stosowana w większości państw europejskich. To rozwiązanie jest wspierane jako bezpieczne dla zdrowia i komfortu ludzi także przez ekspertów z Komitetu Inżynierii Środowiska PAN w publikacji “Elektrownie wiatrowe w środowisku człowieka”.⁵ Faktyczną odległość elektrowni wiatrowych od zabudowań każdorazowo ustalana będzie w odniesieniu do lokalnych uwarunkowań, w odrębnych postępowaniach administracyjnych.

⁴ <https://instrat.pl/500-vs-700/>

⁵ <https://pan.pl/komitet-inzynierii-srodowiska-pan-elektrownie-wiatrowe-sa-bezpieczne-dla-zdrowia/>

2. Nieosłabianie przepisów dotyczących ochrony przyrody, szczególnie obowiązujących w ustawie minimalnych odległości lokalizowania elektrowni wiatrowych od parków narodowych oraz rezerwatów przyrody

Mając na uwadze zakres oddziaływania elektrowni wiatrowej na przyrodę za konieczne uważamy utrzymanie w mocy zakazu lokalizowania elektrowni wiatrowych na terenach parków narodowych, rezerwatów przyrody i obszarów Natura 2000 (łącznie jest to ok. 20 proc. terytorium Polski). Apelujemy także o dalsze nieosłabienie zawartej w obecnym brzmieniu ustawy minimalnej odległości elektrowni wiatrowych od: parku narodowego (dziesięciokrotność całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej) oraz rezerwatu przyrody (odległość nie mniej niż 500 metrów). Rozwój odnawialnych źródeł energii jest koniecznym narzędziem w walce z kryzysem klimatycznym i globalnym kryzysem utraty różnorodności biologicznej, ta konieczność nie może jednak uzasadniać osłabiania przepisów dotyczących ochrony lokalnej przyrody. Takie działanie jest nie tylko niedopuszczalne, ale też zwyczajnie niepotrzebne z punktu widzenia potencjału rozwoju OZE w Polsce.

3. Usprawnienie wydawania pozwoleń niezbędnych dla budowy nowych źródeł energii odnawialnej, w tym lądowych elektrowni wiatrowych

Dotychczasowe, długotrwałe procesy administracyjne w zakresie wydawania pozwoleń i decyzji niezbędnych do realizacji inwestycji wiatrowych należy znacznie przyspieszyć. Zastosowanie uproszczonych procedur dla instalacji wiatrowych powinno dotyczyć w szczególności tzw. “obszarów przyspieszonego rozwoju OZE”, wyznaczonych zgodnie z wymogami dyrektywy RED III. Na tych obszarach wydanie pozwoleń niezbędnych do realizacji nowej instalacji energetyki wiatrowej na lądzie powinno trwać nie dłużej niż 12 miesięcy. Przyspieszenie realizacji inwestycji nie może jednak odbywać się kosztem ochrony środowiska lub z pogwałceniem interesów lokalnych społeczności.

Rozwój lądowej energetyki wiatrowej oznacza przyspieszenie polskiej transformacji energetycznej. Jak podają Polskie Sieci Elektroenergetyczne, potencjał OZE wskazuje na możliwość rocznej produkcji ponad 100 TWh energii odnawialnej w perspektywie roku 2030, co istotnie przekracza 50% obecnego zapotrzebowania na energię elektryczną w Polsce. Do 2032 roku możliwe jest zainstalowanie niemal 25 GW nowych mocy wytwórczych w morskich i lądowych elektrowniach wiatrowych.⁶ Największy, realny potencjał mają elektrownie wiatrowe na lądzie, na co wskazują dotychczasowe aukcje OZE i wynikające z nich wolumeny. Do wykorzystania tej szansy konieczne jest wprowadzenie minimalnej odległości od budynków 500 metrów. Przyspieszenie rozbudowy energetyki wiatrowej na lądzie przyniesie nam wymierne korzyści ekonomiczne i społeczne, m.in. wpłynie pozytywnie na ceny energii, a także na bilans handlowy Polski, dzięki zmniejszeniu importu paliw kopalnych. W 2023 roku Polska wydała na import gazu i węgla 138 miliardów złotych. Od 2014 r., uwzględniając inflację, było to już 1,2 bln zł.⁷

⁶ <https://www.teraz-srodowisko.pl/aktualnosci/PSE-raport-OZE-system-12726.html>

⁷ <https://www.forum-energii.eu/transformacja-edycja-2024>

Jednak, by powyższe cele mogły zostać zrealizowane, niezbędne jest podjęcie pilnych działań. **Po pół roku funkcjonowania rządu Koalicji 15 Października przyszedł czas na przyspieszenie polskiej transformacji zgodnie z przedwyborczymi zapowiedziami, oczekiwaniami społecznymi i polskim interesem, którym jest czysta, bezpieczna i tania energia z instalacji wiatrowych.** Ponadto, za konieczne uważamy uwzględnienie zwiększonego potencjału OZE w dokumentach strategicznych państwa, tj. w Krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK) oraz Polityce Energetycznej Polski do 2040 r. (PEP2040).

W celu uwolnienia pełnego potencjału energetyki wiatrowej, należy wyjść naprzeciw także bieżącym problemom sieciowym, które stały się tzw. wąskim gardłem rozwoju energetyki wiatrowej w naszym kraju. Brak możliwości przyłączeniowych, rosnąca fala odmów przyłączenia do sieci nowych instalacji, niewystarczające zdolności przesyłowe, zły stan techniczny i wiek infrastruktury elektroenergetycznej sprawiają, że obecnie polskie sieci wymagają pilnej i kompleksowej modernizacji. Dostrzegamy konieczność uelastyczenia możliwości przyłączania do sieci nowych instalacji wiatrowych oraz rozwoju mechanizmów rynkowych umożliwiających rozwój rozproszonej energetyki tak, aby sprostać przyjętym zobowiązaniom względem strategii w ramach Europejskiego Zielonego Ładu.

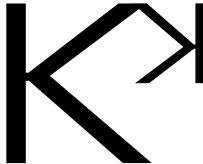

Jako organizacje społeczne, samorządy oraz przedstawiciele sektora prywatnego widzimy potrzebę uregulowania kwestii prawnych związanych z lądową energetyką wiatrową w sposób uwzględniający interesy wszystkich stron, ze szczególnym poszanowaniem środowiska i zapobieganiem naruszeniom przepisów ochrony przyrody. Jesteśmy przekonani, że wdrożenie wyżej wskazanych rozwiązań pozwoli na dynamiczny rozwój farm wiatrowych w Polsce, przy jednoczesnym zachowaniu bezpiecznych dla ludzi i przyrody odległości. Wzywamy do pilnego przedstawienia projektu ustawy spełniającego powyższe postulaty w ciągu najbliższych tygodni.

POPARCIE DLA APELU WYRAZILI:

Lp.	Nazwa podmiotu	Osoba podpisująca w imieniu podmiotu	Logotyp do wklejenia na grafikę
1	Fundacja Greenpeace Polska	Mikołaj Gumulski	
2	Fundacja ClientEarth Prawnicy dla Ziemi	Ilona Jędrasik	
3	Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA	Radosław Gawlik	
4	Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej	Janusz Gajowiecki	
5	Fundacja Frank Bold	Bartosz Kwiatkowski	
6	Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju	Andrzej Kassenberg	
7	Fundacja Instytut Reform	Aleksander Śniegocki	

8	Fundacja WWF Polska	Olga Kazalska	
9	Fundacja "RT-ON"	Tomasz Waśniewski	
10	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	Joanna Furmaga	
11	Stowarzyszenie Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej	Janusz Piechocki	
12	Hutnicza Izba Przemysłowo-Handlowa	Mirosław Motyka	
13	Stowarzyszenie BoMiasto	Natalia Wrocławska	

14	Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, OTOP/BirdLife Polska	Jarosław Krogulec	
15	Pracownia na rzecz Wszystkich Istot	Katarzyna Wiekiera	
16	Ziębicka Inicjatywa Obywatelska	Jacek Rogoliński	
17	Fundacja Instrat	Michał Hetmański	
18	Fundacja RE-Source Poland Hub	Szymon Kowalski	
19	Fundacja Wind Industry Hub	Dominika Taranko	

20	Stowarzyszenie Pacjent Europa	Mateusz Piotrowski	
21	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Włodzimierz Ehrenhalt	
22	Stowarzyszenie Energii Odnawialnej	Włodzimierz Ehrenhalt	
23	Fundacja GAP Polska	Stan Zdzisław Nitak	
24	Towarzystwo dla Natury i Człowieka	Krzysztof Gorczyca	
25	Fundacja Kultura Kresu	Jolanta Pacura	
26	Polskie Stowarzyszenie Nowej Mobilności	Maciej Mazur	

27	Fundacja EV Klub Polska	Aleksander Rajch	
28	Towarzystwo na rzecz Ziemi	Robert Wawręty	
29	Stowarzyszenie Samorządów Południowo-Zachodniej Wielkopolski "Samorząd dla Zrównoważonego Rozwoju"	Łukasz Kubiak	
30	Związek Pracodawców Producentów Materiałów dla Budownictwa	dr hab. inż. Szymon Firląg, prof. PW	
31	Polskie Stowarzyszenie Fotowoltaiki	Ewa Magiera	
32	Koalicja Klimatyczna	Urszula Stefanowicz	
33	Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki	Urszula Stefanowicz	
34	Unia Metropolii Polskich	Dorota Bąbiak-Kowalska	

